

Lezen: Matteüs 14:13-21

Tekst: Lucas 6:36-38

Lieve mensen,

wat is de overeenkomst tussen deze twee personen?

Slide Thierry Baudet en de paus (2 foto's)

Je zou zeggen: de overeenkomst tussen deze twee is er niet. Zij zijn twee uitersten.

Thierry Baudet heeft het regelmatig over christelijke waarden. En dat hij die wil verdedigen. Ik geloof hem daar ook best wel in. En hij voelt ook goed aan waar de mensen behoefte aan hebben. Waar hun angsten zitten. Maar de uitwerking neigt toch niet naar wat Jezus ons voordeed. De deur dicht voor vluchtelingen. Nationalisme en conserveren wat je hebt. Weinig ruimte voor andersdenkenden. Ik zie christelijke waarden toch anders.

Aan de andere kant de paus. Pas een prachtige oproep aan kappers: dat ze niet zo moeten roddelen. Zo down to earth. Hij voelt goed aan wat de mensen nodig hebben. Waar hun valkuilen zitten. Hij gaat voor in het zoeken van vrede, gevangenen de voeten wassen, aandacht voor milieu en vluchtelingen. Gastvrijheid. Iedereen is gelijk. Zonder angst. Zoals Jezus ons leerde.

Twee uitersten dus. Wat is de overeenkomst tussen deze twee personen?

Nou weet je, die overeenkomst, die zit in mij. Want beide gedachten komen in mijn hart wel eens langs. De ene keer wil ik graag een warm en welkom persoon zijn. Al die vluchtelingen. Als ik ze op televisie zie. Aangrijpende plaatjes. Dan moeten de grenzen open, vind ik. Laat ze komen. We kunnen het wel aan. De andere keer laat ik mij voeden door angst en tegenspraak. Wie haal je binnen? En als ze in je eigen veilige omgeving zou moeten welkom heten. In je eigen straat? Je eigen huis zelfs? Zou ik dat willen. Ik weet heel wat argumenten tegen te verzinnen. Hetzelfde geldt voor het milieu en het klimaat. Superbelangrijk. Maar soms heb ik ook geen zin om me er druk om te maken.

De overeenkomst tussen Baudet en de paus. Die zit in mijn zoekende hart. In mijn soms verwarde gedachten.

En dan zegt Jezus: wees barmhartig. Daarover gaat het vanmorgen.

Slide **BARMHARTIGHEID**

We hebben het een tijd geleden al eerder over barmhartigheid gehad. Zeven werken van barmhartigheid zelfs. Concrete uitwerking. Naakten kleden, hongerigen voeden, gevangenen bezoeken. En zo nog een paar dingen. Maar wat is barmhartigheid nou precies? Ik wil daar vandaag wat meer op inzoomen. En dan begin ik met een citaat uit een eerdere preek. Dat was een preek over hoe we met elkaar willen omgaan in de gemeente. En daar buiten. Dat citaat past ook als je omgaat met andere

generaties in de kerk. Bijvoorbeeld met Lenthe. En het past ook heel goed bij diaconaat. Hoe beweeg je je in de stad? Hoe ga je om met je naaste? Het citaat is dit:

Slide Kijken doe je met je ogen, zien doe je met je hart

Wij kijken vaak oppervlakkig. Uiterlijk en eerste indruk. En als iemand een keer iets uitgehaald heeft. Jou beschadigd heeft. Of een bepaalde zonde gedaan heeft. Je hebt een beeld van iemand. En daar komt hij zijn leven niet meer van af. Oh, dat is een roddeltante. Of: met hem kun je nooit eens lachen. En ga zo maar door. Dat is hoe we kijken.

Zien doe je met je hart. Zeker als christen. En dan komt een woord barmhartigheid om de hoek. Barmhartigheid zegt iets over je innerlijk. Over je hart. Dat hart, dat gevormd is door genade. Doordat je zelf door Jezus geliefd bent. Met je zonden, je nadelen, je karakter, je strijd en je vervelende eigenschappen. Met je verleden en je nukkigheid. Je onzekerheid en je onhandige reacties. Met de schade die je doet en de schade die je ondergaat. Jij bent welkom bij Jezus. Dat stempelt jouw zien.

Ik kom zo nog wel terug op het woord barmhartigheid. Je zou het ook kunnen vertalen met ontferming. Ontferming. Als je letterlijk naar dat woord kijkt. Het woord ferm. Oud Nederlands. Ferme jongens. Ferm dat is: stevig. Hard. Sterk. Onbeweeglijk. Onbewogen. Onvermurwbaar. Ontferming betekent dus letterlijk: je verliest je hardheid. Je raakt bewogen. Je wordt zacht. We zeggen het ook wel: ik werd week van binnen.

Je wordt zacht. En dat voel je letterlijk van binnen. Ik heb een keer een coaching traject gevolgd. En ik herinner me nog een keer dat ik iets in gedachten moest nemen waar ik verschrikkelijk boos om was geweest ooit. Ik moest me voorstellen dat ik weer in die situatie was. Ik moest de persoon van mijn boosheid weer voor me zien. En er gebeurde fysiek iets met me. Mijn spieren spanden zich. Ik voelde me misselijk worden. Ik ging hoog ademen. Alles in mijn houding werd onbarmhartig.

Toen moest ik vervolgens naar diegene kijken met de ogen van Jezus. En je zag het gebeuren toen dat lukte. Ik ontspande. Mijn misselijkheid verdween. Ik besepte dat barmhartigheid fysiek te merken is. En ineens bedacht ik me dat dat bij Jezus ook zo geweest is.

Slide Jezus als voorbeeld

Jezus heeft net gehoord dat Johannes, zijn neef en vriend, onthoofd is. En hij wil even rust. Het zal veel spanning gegeven hebben. Dat moet hij verwerken. Hij wilde alleen zijn. Het meer op. Naar de overkant.

De mensen komen er achter. En dan lezen we hoe Jezus daar mee omgaat. In vers 14 staat het allemaal, wat barmhartigheid is.

Slide Matteüs 14:14: Toen hij uit de boot stapte en de grote menigte zag, voelde hij medelijden met hen en hij genas hun zieken.

Jezus wil dus tijd voor zichzelf. Maar een menigte mensen volgt hem. Wat doet Jezus? Hij ziet. Dat is het eerste dat er staat. Kijk, hij weet dat hij geliefd is door God. Dat heeft hij letterlijk uit de hemel horen klinken. Jij bent mijn zoon! Ik houd verschrikkelijk veel van je. Dus Jezus weet zich geliefd. Hij weet zich gezien. En dus kan hij zien. Hoeveel tijd hij ook nodig heeft voor zichzelf. Hij heeft ruimte voor de ander. Hij ziet de menigte. Zien doe je met je hart.

En dan staat er: voelde hij medelijden met hen. In het Grieks staat daar een heel heftige uitdrukking. Die vaak vertaald werd met 'barmhartigheid' of 'ontferming'. En dat staat er ook letterlijk. Er staat in het Grieks 'esplagnisthè'. Dat mag je zo weer vergeten. Daar zit het woordje 'splagna'. Dat betekent letterlijk: darmen, ingewanden. Jezus wordt er letterlijk misselijk van. Je zou kunnen vertalen: zijn hart keert zich om in hem. Hij voelt in zijn lijf dat zijn hart uitgaat naar deze mensen. Hij wordt er week van als hij ze ziet. Zo is hij met hen bewogen. Dat is sterker dan zijn eigen verdriet over Johannes. Zijn eigen omstandigheden verdwijnen even naar de achtergrond. Deze mensen hebben hem nodig. En hij heeft zijn Vader, die achter hem staat. Die hem alles geeft wat nodig is. Nou, dan kan hij daar ook van uitdelen.

Want dat is het derde. Hij ziet, wordt bewogen en komt ook in beweging. Hij gaat aan de slag. Barmhartigheid slaat je niet lam, maar zet je aan tot daden. Eerst gaat hij allerlei mensen genezen. Vervolgens, als hij ziet dat ze honger hebben, gaat hij ze eten geven. Hij sluit aan bij de behoeften van deze mensen. Hoe dat komt? Omdat hij ze echt ziet. Niet zijn eigen belangen en mening gaat voorop. Maar die van de mensen om hem heen. En nogmaals: dat kan omdat hij zich gezien weet. Omdat hij zich geliefd weet door de vader. Hij heeft het niet nodig om stevig te staan. Hij kan zich uitleveren. Hij wordt met ontferming bewogen. Barmhartig.

Dus dat is barmhartigheid in drie kernwoorden: zien, voelen en doen.

En dus geeft hij de mensen wat ze nodig hebben. Zoals hij zelf in Lucas 6 ook zegt: vers 37 en 38 citeren.

Slide Wees barmhartig zoals jullie Vader barmhartig is.

Zien en gezien worden. Nee: gezien worden en zien. Dat is de volgorde. Jezus ziet je. Hij ziet de menigte en wordt met barmhartigheid bewogen. En dan roept hij je op. Wil jij ook zo met anderen omgaan? Besef wat ik voor je deed. En wees net zo barmhartig.

Wees barmhartig voor jezelf. Vaak zitten we ook vol zelfverwijt. Je mag weten dat jouw gebrek aan ontferming vergeven wordt. Dat Jezus niet blijft stilstaan bij je tekorten. Schuldbesef is dus goed. Maar je hoeft er niet onder gebukt te blijven gaan. Alsof zonden tekenend zijn voor jouw zijn. Nee. Jij mag leven van vergeving. Hij is vol ontferming in jouw leven begonnen. En elke dag is dat zijn houding. Wees barmhartig voor jezelf.

Dan kun je ook barmhartig zijn voor anderen. Het móet wel zo gaan. Barmhartig, daar zit het woord hart in. Het moet vanuit je hart komen. Je kunt wel uiterlijk allerlei goede dingen doen. Maar dat houd je niet vol. Als jij aangeraakt bent. Pas dan kan het ook echt gaan gebeuren. Want dan wordt je

week. Dan heb je jezelf niet groot te houden. Maar kun je klein zijn. Tegenover de ander. Zoals Jezus, die zijn barmhartigheid uiteindelijk met zijn leven moest bekopen.

Barmhartig zijn voor je dochters. God begint zo in het leven van Lenthe. Vol bewogenheid. Hij voelt veel voor jullie meisje. En ook voor jullie als ouders. Altijd ziet de Heer je. Echt zien. Dat mag jouw hart zacht maken voor je dochter. Ook als ze er soms een potje van maakt. En keuzes maakt die tegen je eigen gevoel indruisen. Barmhartig zijn, zoals de Heer dat is. Dat is de juiste houding.

Ook als je vandaag diaken wordt. Je mag anderen dan voorgaan in de 'dienst der barmhartigheid'. Prachtige oude term voor diaconie. Dienst der barmhartigheid. Dat kan alleen als je eigen hart aangeraakt is. En steeds weer wordt. Aangeraakt door de Heer, die jou ziet en meeneemt in zijn plannen. Ook als jij het er niet naar maakt. En ook aangeraakt door de nood van die ander. Die jou aandacht nodig heeft. Of de aandacht van anderen, die jij als diaken aanspoort om barmhartig te zijn. Niet alles zelf gaan doen. Wel helpen signaleren en motiveren tot actie. Want dat zit er ook bij, zoals we zagen.

Slide Barmhartigheid uit zich in daden.

Het is belangrijk om door te lezen in onze tekst. Het begint met de oproep tot barmhartigheid. Maar dan volgt er wat dat voor gevolgen heeft: dat je niet oordeelt, niet veroordeelt, geeft en met gulle maat meet. Allemaal uitingen van barmhartigheid. Kijken door de ogen van Jezus. Voelen wat hij voelt voor mensen. Voor jou. En dan: doen. Niet alleen bij je gevoel blijven staan. Maar aan de slag.

Niet vanuit moeten. Maar vanuit je hart. Dan komt er ruimte. Door de overvloedige genade van Jezus ben jij ook genadig. En zijn mensen welkom in jouw kring. Ook als ze anders zijn dan jij.

Slide Plaatje van de Paus

In mij strijdt angst met barmhartigheid. Soms heb ik de neiging het met Baudet eens te zijn. Maar dé christelijke waarde werd verkondigd door Paus Franciscus. Geef vluchtelingen wat je zelf zou willen. Behandel mensen zoals je zelf behandeld zou willen worden. Het is een Bijbels citaat van deze paus. En het raakt alle facetten van je leven. Wees barmhartig. Wees barmhartig. Zien. Voelen. En aan de slag.

Amen

Slide

Stellingen voor bespreking:

Stelling 1:

Wie Gods barmhartigheid voor zichzelf niet kan aanvaarden kan ook niet barmhartig zijn voor anderen.

Vraag: kun je deze stelling ook omdraaien?

Stelling 2:

Barmhartigheid is geen gevoel, maar een werkwoord.